

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΦΙΛΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΛΕΤΣΙΟΣ

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

17
—
1923

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★ BAS. N. GRÉGORIADÈS

E.Y.D.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΤΟΙΗΜΑΤΑ

Τό ύπ' ἄρε Σ1 κατάλοιπον τοῦ . Λάμπρου ἀποτελεῖται ἐκ
1) τεσσάρων διπλῶν φύλλων χάρτου λευκοῦ, ἐφ' οὐ
ἔχουσι γραφῆς ποιήματα τοῦ Ξανθοπούλου. Εἰς τὸ μέσον ἑκά-
στου φύλλου υπάρχει ἡ ἐπιγραφή «Ποίημα Στεφάνου Ξαν-
θοπούλου» ή «Ποίημα Κου Στεφάνου Ξανθοπούλου»:

2) ἐνὸς διπλοῦ φύλλου χάρτου κυανοῦ, ἐφ' οὐ ύπὸ τῆς
ἀρτῆς πιθανώτατα χειρὸς ἔχουσι γραφῆς ποιήματα τοῦ Ξαν-
θοπούλου. Εἰς τὸ μέσον καὶ τοῦ φύλλου τούτου ἀναγινώσκο-
μεν «Ποίημα Κου Στεφάνου Ξανθοπούλου».

3) ἐνὸς τετραδίου σχήματος μικροῦ φέροντος ἐπιγραφὴν
«Ποιήματα ἔροτηκά· καὶ περιέχοντος ποιήματά τινα τοῦ
Ξανθοπούλου. Τὸ τελευταῖον τῶν ποιημάτων τούτων τὸ φέ-
ρον ἐπιγραφὴν «Πησίματα θλιβερά» περιέχεται εἰς τὸ τρίτον
φύλλον τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων τεσσάρων λευκῶν φύλ-
λων. Τὸ τετράδιον τοῦτο ἔχει γραφῆς ύπὸ ἀλλης χειρὸς μετα-
γενεστέρας δλίγον τῆς γραφάσης τὰ ύπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 φύλλα-

4) ἐνὸς τετραδίου σχήματος μεγαλειτέρου τοῦ προηγου-
μένου, φέροντος ἐπιγραφὴν «Στεφάνου Ξανθοπούλου Ζακυ-
νίου ποιημάτια» καὶ περιέχοντος πάντα τὰ ποιήματα τὰ περι-
εχόμενα εἰς τὰ τέσσαρα πρώτα λευκὰ φύλλα. Τὸ τετράδιον
τοῦτο ἔχει γραφῆς ύπὸ ἀλλης χειρὸς μεταγενεστέρας δλίγον
τῆς γραφάσης τὸ ἀνωτέρω μικροῦ σχήματος τετράδιον. Τὸ
τετράδιον τοῦτο ἔχει σελίδας γεγραμμένας καὶ ἡρεμητικένας
37, ἐνῷ τὸ προηγούμενον μικροῦ σχήματος τετράδιον ἔχει σε-

1. Εἰς τὸ δεύτερον φύλλον ἔχει γραφῆ «Πήσιμα», εἰς τὸ τρίτον «ποίη-
μα» καὶ εἰς τὸ τέταρτον «Ποίημα».

λίδας γεγραμμένας καὶ αὴ τὸ μημημένας 24. Τὸ πρώτου περιέχει ἐν ὅλῳ τὸ ποιήματα τοῦ Ξυνθοπούλου, τὸ δὲ δεύτερον ἕ, ὃν τὸ τελευταῖον περιέχεται καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τετραδίῳ. Κατὰ ταῦτα «τὸ ποίημα τοῦ χωρισμοῦ» τοῦ Ξυνθοπούλου περιέχεται ἑκάτος τῶν λευκῶν φύλλων καὶ εἰς τὸ μικροῦ καὶ εἰς τὸ μεγάλου σχῆματος τετράδιον. Ή σύγκρισις λοιπὸν τοῦ κειμένου τῶν τριῶν τούτων ἀντιγράφων θέλει δόηγήσει ημᾶς εἰς εὑρεσὶν τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. Παραθέτομεν κατωτέρω τὰ δύο πρώτα τετράστιχα ἀντιγραφέντα πρώτον ἐκ τῶν λευκῶν φύλλων, δεύτερον ἐκ τοῦ τετραδίου μικροῦ σχήματος καὶ τρίτον ἐκ τοῦ τετραδίου μεγάλου σχήματος.

1

2

3

Χορηγος Φαρατον

Πηγίματα Θλιβερά

·Ο ἀποχωρισμός

1

1

1

Εσήμοσε ἡ φαρμακερή
ορα τοι χορηγού μας
ειστερηγον παραπονου
πηκδου χερετηρημου μας

έσήμοσε είφαρμακερή
δρα τοι χορηγού μας
ειστερηγον παραπονου
πηκδου χερετηρημου μας

·Εσήμοσε ἡ φαρμακερή
δρα τοι χορηγού μας
τὸ δευτέρο παράπονο
τ' ἀποχαιρετισμοῦ μας

2

2

Ει διορηγη εσοθηγε
τῆς αχαροι ζωείσμου
της αθλιας ζωήσμου
κου απο το στομα μελετε πονή ἀπὸ τὸ σόμα Μέλετε πού μελλει ν' ἀποχωρισθῇ
να χορηστη ει ψηχή μου νά χωρισθή ει ψιχή μου τὸ σῶμα ή ψυχή μου

·Ἐκ τῆς συγχρίσεως τῶν τριῶν κειμένων γίνεται δῆλον
ὅτι διαφοραὶ τινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων κει-
μένων καὶ ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου
εἶναι μικροτέρα τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν δύο πρώτων καὶ
τοῦ τρίτου, τοῦ διοίος δὲ ἀντιγραφεὺς ἐλευθεριώτερον μετέβαλε
τὸ κείμενον. ·Ἐὰν ἔχῃ τις τὰ δινωτέρω ὑπ’ δψιν, ώς καὶ τὴν
διαφορὰν τῆς γραφῆς, δύνεται ν' ἀποφανθῆ μετὰ πολλῆς τῆς
βεβαιότητος ὅτι τῶν ἀντιγράφων τούτων τὸ πρώτον ἐγράψη

ΙΩΝΑΝΤΙΚΗ 2006

κατὰ τὰ μέσα ταῦ δεκάτου ὄγδόου αἰῶνος, ίσως δὲ εἶνε τὸ αὐτόγραφὸν τοῦ Στεφάνου Ξανθοπούλου. τὸ δεύτερον ἐγράψη κατὰ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὄγδόου αἰῶνος ἢ μᾶλλον τὰς ἡρ-χὰς τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος, καὶ τὸ τρίτον κατὰ τὰ μέσα, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος, ίσως δ' ἐγράψη, ὑπὸ τοῦ Λάμπρου, πάντως ὅμως εἰς μικρὸν ἥλικίαν, ή τοις ἡ γραφῇ τοῦ Λάμπρου, ἡ μεταγενέστερα. ἡ διά μεγάλων γραμ-μάτων χειραμμένη, δὲν ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ ἡμετέρου ἀντιγράφου.

Περὶ τοῦ Στεφάνου τοῦ Ξανθοπούλου τὰς ἀκολούθους παρέχει ἡμῖν εἰδῆσεις; δὲ Λεων. Ζώης ἐν τῷ λεξικῷ. αὐτοῦ.

«Ξανθοπούλου οἰχογένεια ἐκ τῶν εὐγενῶν τῶν ἐγγεγραμ-μένων ἐν τῇ Χρυσοβιβλῷ (1572). Ξανθόπουλος Νικόλαος Συμβολαιογράφος Ζακύνθου ἀπὸ 29' Ιανουαρίου 1722—20 Αύ-γουστου 1728. Ξανθόπουλος Στέφανος ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τῆς τοῦ ἑκατονταετηρίδος καὶ φονεύσας Σιγοῦρόν τινα ἐβλήθη εἰς τὰς φυλακὰς ἐνθα ἐγράψε διαφόρους στίχους ἀνεκδότους έτι» (Μοῦσαι 15 Τουνίου 1910).

Ἐκδίδω κατωτέρω τρίχα ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ Ξανθο-πούλου ὅπως οἱ ἀναγνῶσται λάβωσιν ἰδέαν τινὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξανθοπούλου, ἐκδίδω δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ τρίτου ἀντιγράφου τοῦ γενομένου πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Λάμπρου.

Κ. Ι. Δ.

Στεφάνου Σαυθοπούλου, Ζακυνθίου, Ποιημάτια.

I

I

'Στὸ χάραμα γλυκειᾶς αὐγῆς,
'Σ' ὅμορφο λιβαδάκι
'Επάνω σ' ὑψηλὸν δενδρὶ¹
Ξανοίγω νὰ πουλάκι.

E.Y.Δ της Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

2

Σὲ κλοναράκι ἔκαμπτο,
 Τὰ στήθη ἐπηπτηλοῦσε,
 Τὴν πρασινάδα ἔχαιρετο,
 Καὶ ἐγλυκοκυλαῖ θοῦσε.

3

Ἐστάθηκα μὲ προσοχὴ
 Νάκουνσω τὸ πουλάκι
 Τὶ ἔλεγε κυλαϊδιστὰ
 Ἐπάνω 'ε τὸ κλαδάκι.

4

Τότες ἐγρίκησα νὰ 'πῇ
 «Νέοι μου μήν δργεῖτε,
 «Ποιχοῦ ωἱ χρόνοι σας διαβοῦν,
 «Τὴ Νιότη σας χαρεῖτε.

5

«Ποιχοῦ δσπρίσουν τὰ μαλιά
 «Τῆς σγουροκεφαλῆς σας
 «Καὶ μετανῶστε τὸν καιρὸν
 «Π' ἔχίστε τῆς ζωῆς σας.

6

Λιτόν ! μὴ χάνης τὸν καιρὸν
 «Ω Νιότη εὐτυχισμένη !
 Ταῖς χάραις χαίρου τοῦ ἔρωτος
 Πρὸν μείνης μαρσμένη !.

II

Σὲ δένδρου κλοναράκι
 Ξινοίγω 'να πουλάκι

E.Y.Δ της Κ.τ.Π
 IOANNINA 2006

Π' ἐγλυκοκυλαῖδοῦσε
Τὸ τέρι ἔκαιοῦσε.

Κ' εὐθὺς τ' ἀγαπητόν του
Τεράκι τ' ἀκριβόν του
Σικώνεται πετῶντας
Καὶ γλυκοκυλαῖδώντας.

Κοντὰ τ' εὐθὺς καθίζει,
Τὸ στῆθος πηπιλίζει,
Σ' τὸ τέρι του σημώνει,
Καὶ τὰ φτερὰ μαζώνει.

Χαρούμενα δρχίζουν
Φιλάκια νὰ χαρίζουν
΄Στὸ στόμα νὰ μὲ τ' ἄλλο
Μὲ πόθο τους μεγάλο.

Καὶ μὲ τὴ λαύρα ἔκεινη
Καὶ πόθου τους ὄδυνη,
΄Αγκαλιαστὰ πετοῦσαν
Κ' ἐγλυκοκυλαῖδοῦσαν.

΄Εγὼ τότε θωρῶντας
Τ' ἀθῶα πουλιὰ πετῶντας
΄Εψάγμος' ἡ καρδιά μου
΄Θυμῶντας τὴν Κυρά μου.

Καλότυχα πουλάκια
Ποῦ ζῆτε στὰ κλαδάκια
Μὲ πόθου ἐνωμένα
Καὶ εὐχαριστημένα.

Κ' ἔγώ ! δ φλογισμένος
Καὶ καταπληγωμένος
Νὰ ἥμ' θατερημένος
Καὶ δπομαχρυσμένος.

Ἄπο τὴν ποδητή μου
Τὴν μόνη ἀπαντοχή μου
Τὸ μόνον θησαυρόν μου
Τὸ τέρι τ' ἀκριβό μου.

Τέχη! νὰ μ' ἀξιώσῃς!
Τὴν χάρι νά μοῦ δώσῃς
Τοῦ ἐνὸς πουλιοῦ νὰ μοιάσω
Τὸ τέρι ν' ἀγκαλιάσω!

III

Παραδειγματικὸν

Σὰν πεταλοῦδα ὅτεκν φωτιά
Π' ἀναίσθητα γυρίζει
Καὶ τὰ χρυσά της τὰ φτερά
Μὲ δσπλαγχνὰ μαυρίζει.

Κι' δσφ μαυρίζει τὰ φτερά
Καὶ τὸ κορμὶ πληγώνει
Τόσφ αὐτὴ ἀστόχαστα
εἰς τὴ φωτιὰ σιμώνει.

Καὶ κατακαίγει τὰ φτερά
Τὸ σῶμά της μαυρίζει
Ηίκτει νεκρὴ καὶ ἀναίσθητη
δίχως νὰ τὸ γνωρίζῃ.

"Ετοι καὶ διγώ ὁ δυστυχῆς
Φλογίζω τὴν καρδιά μου -
Ξετρέχοντας διὰ νὰ θωρῷ
Τὰ μάτια τῆς Κυρᾶς μου.

Κι' δσφ πληθέν' ἡ φλόγα μου
Τόσφ σ' αὐτὴ σιμόνω
Καὶ φθείρουνται τὰ στήθη μουν
'Απ' τὸν πικρὸν μου πόνον.

Τῆς πεταλούδας 'νὰ μοίαξα
Εἴμουν 'ψχαριστημένος
εἰς νὰ γένης νὴ φωτιά
Κι' ἐγὼ ὁ φλογισμένος.

Καὶ νὰ τελειώσω διαμίτις
Τὴν ἄχαρον ζωή μου
Παρὰ 'ποῦ' ζῶ καὶ καίγεται
Καθημερνὰ ἡ ψυχή μου.

Νὰ 'μπῶ σὲ τάφον σκοτεινὸν
Νὰ πάψουν τὰ δεινά μου
Νὰ τελεωθοῦν τὰ βάσανα
Κ' οἱ λόγοι μπ' τὴν καρδιά μου.